

LUC AERENS

Pedagoog, diaken en acteur

Creativiteit in het godsdienstonderwijs, creativiteit in de catechese en in de omgang met het geloof. Brussels diaken Luc AERENS weet wat hij verdedigt. En daarom laat hij studenten knutselen, schreef hij een handleiding bij de 'catechese van de weg' en zet hij in zijn vrije tijd bij het religieus theatergezelschap Catecado een clownsneus op om met humor de theologie van het leven te verkondigen.

'Een leraar of priester leert altijd bij van wat hij anderen toont'

Jozefien VAN HUFFEL

Volgens de 'catechese van de weg' waaraan hij meewerkte, moet je niet eerst spreken, maar wel tonen en laten meemaken. Dat brengt Luc AERENS ook nu in de praktijk. Hij haalt werkstukken van studenten boven, wijst naar een Magritte aan de muur wanneer hij het over zinvolle humor heeft en ondersteunt andere verhalen bij gebrek aan illustraties dan maar met bewegingen. En dan hebben we het nog niet over de tomeloze gedrevenheid die blinkt in zijn blik.

–U werd diaken op uw 35ste?

Ik had pedagogiek en pastorale theologie gestudeerd. In Rwanda hielp ik vervolgens een nieuw soort seminarie opzetten, en toen ik terug in België was, vroeg de Brusselse deken of ik me wilde laten wijden. Mijn vrouw en ik zeiden twee jaar 'neen', want we voelden ons goed als leek in de Brusselse parochies. Toen legde hij ons zijn project uit: een diaken heeft een 'pastoraal van de bodem'. Diakens hebben een beroep, zijn vaak gehuwd en hebben kinderen, en daardoor staan ze meer in de wereld dan een priester. Als inspecteur kom ik binnen in alle scholen, bij ouders en leerlingen.

–Hoe verliep uw loopbaan na Afrika?

Ik begon als pastoraal animator in scholen, destijds een vernieuwing in het godsdienstonderwijs, en al snel werd ik gevraagd om hier in Brussel in het Centre Lumen Vitae les te geven. Er zit heel veel creativiteit in het godsdienstonderwijs, en dat is ook waarom ik ervoor koos. Als pedagoog meen ik dat een goede wiskundeleerkracht ook heel creatief kan zijn, vooral voor leerlingen die niet goed meekunnen, maar in het vak godsdienst ligt creativiteit voor de hand. Je hebt verhalen en symbolen, je kan vertellen, maar ook spelen en doen spelen.

Christus was trouwens net zo goed een creatieve pedagoog. Hij vertelde en toonde met brood en wijn hoe God bij de mensen blijft. Hij kwam in de tempel bij de handelaars, en zei niet alleen dat Hij de situatie echt niet leuk vond, maar goede symbolisch de tafels en stoelen omver. Op die manier vernieuwde Christus de godsdienst, het contact met God.

Godsdienstles geven kan moeilijk zijn, omdat het gaat over het diepste in het leven, waar veel jongeren niet mee bezig zijn, maar dat verandert snel met een leerkracht die het creatief aanpakt. Dat probeer ik ook

Luc AERENS met werk van een student. De pedagoog Christus is een voorbeeld in onderwijs en catechese. © Herman Ricour

over te brengen in mijn lessen komisch religieus theater.

–Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

Ik speel in het gezelschap Catecado, een van de negen groepen in Franstalig Europa die bezig is met het religieus burlleske. Je ziet het, in mijn kantoor hangen Christus en clown naast elkaar. Humor kan diep gaan, je zegt ermee wat je anders niet verwoord krijgt. Op dit moment reizen we rond met een stuk over Sint-Paulus. Die wordt nergens met humor bekeken, is altijd het onderwerp van ernstige theologie. Hetzelfde geldt voor Maria. Ons volgende stuk gaat over een troep zwervers achter de rots van een bedevaartsoord. De clown kreeg bij zijn ontstaan de kleren en het gezicht van zwervers. Samen met de rijke Pierrot weerspiegelt hij de samenleving.

Ik laat mijn studenten ook altijd kijken naar het gezicht van Christus aan het kruis. Hij was gefolterd, zijn gezicht was beurs. Leek Hij met die gekwetste ogen en mond ook niet wat op een clown? Een clown is iemand die de wereld met zijn symbolisch grote ogen anders ziet, met zijn grote mond de gave van het woord heeft.

De clown is de arme stakker, de clown is Christus. Ons theater is geen theologie met grote woorden, wel een theologie van het leven, met humor. Vaak vragen ze ons dan ook om catechese na de voorstelling.

„Hier hangen Christus en clown naast elkaar. Met humor zeg je wat je anders niet verwoord krijgt”

–Moet godsdienstonderwijs dan theater zijn?

Het is vooral zo dat een leraar vandaag niet enkel moet spreken, maar de leerlingen in hun ontdekkingen moet leiden. Zo blijf je zelf ook ontdekken. Een leraar of priester leert altijd bij, omdat hij de anderen iets toont. Een leraar zoekt, zoals de drie wijzen en zoals Abraham. Hij is niet iemand die het gevonden heeft.

Dat is ook het principe van de 'catechese van de weg'. Stel dat je als man beslist om te

gaan samenleven met een vrouw, dan is dat niet het eindpunt, want wat weet je van dat samenleven? Jij verandert, zij verandert, het is een ontdekkingstocht. Ook in de catechese is de weg van ieder individu anders, en de opdracht van de Kerk is om de weg te gaan van de mensen zoals hun weg is. Denk aan de Emmaüsgangers: Christus wacht niet tot die twee kerels naar de verrijzenis toekomen, maar Hij brengt de verrijzenis op de weg van de mensen die met hun rug ernaartoe teleurgesteld aan het wegwandelen zijn.

–Die 'catechese van de weg' werkte u samen met anderen uit voor de parochiepastoraal.

In mijn boek beschrijf ik zeven overgangen. Pas op, het is niet de bedoeling de huidige catechese teniet te doen, gewoon om het ene model om te vormen naar een andere. Eén punt is bijvoorbeeld dat catechese niet enkel voor kinderen is, maar voor iedereen. Een ander dat catechese niet, of niet enkel, dient om toe te werken naar een sacrament. De weg is het leven. Ik hoop dat de laatste catechese op ons sterfbed zal plaatsvinden, wanneer iemand onze hand neemt en nog even iets laat beleven.